

לצאת מן החממה!

אחד המושגים האופייניים של תשמ"ח היה. תופעת החממה. זוהי תיאוריה בלבד. אך לאורח הישראלי היה חם.

ראש השנה היהודי אינו חל במיקרה בעונה שבה הוא חל. אין הוא מטייל בין העונות כמו ראש השנה המוסלמי. הוא בא לסמן את סוף הקיץ, הממית את הטבע של ארץ ישראל.

לפי המיתוס הכנעני העתיק, מת האל — בעל — בראשית הקיץ. בסוף הקיץ מנסקת אותו ענת, אחותו, והוא קם לתחייה.

לקראת סוף שנת תשמ"ח ציפה הט"ב בע לנס השנתי של ההתחדשות. אולם נראה כאילו דווקא הימים האחרונים גבר, כל פעולה היתה למעמסה. גם בערבנים העיק החום הכבד על הארץ כולה.

הסתיו המושיע. במהלך השנה נולדו מושגים חדשים ומילים חדשות. אחד המושגים שהיה אופייני לתשמ"ח היה. תופעת החממה. לפי תיאוריה זו

קרנבל הבחירות

קשה במיוחד באותה העת עצמה שבה הרסה הבחירות את התבואות בצפון. אך מעבר לכל תיאוריה, לאורח הישראלי היה חם. בהיכנסו לשבוע האחרון של תשמ"ח הוא התגעגע לא רק לחגים, אלא גם לסוף החום המעיט. הסתיו של תשמ"ט יתקבל כמושיע.

וההרגשה כי הכל התחמם. מוגיהאוויר היה חם באופן קבוע כמעלה אחת או שתיים יותר מן הרגיל. גם בארצות הברית שררו חום כבד ובצורת חמורה. שוליי התיאוריה טענו כי במקומות אחרים על פני כדור הארץ היה המצב הפוך. באמריקה הדרומית שרר חורף

ובניתיים אין היא אלא תיאוריה בלבד, שלא הוכחה — כולאים גאונים מסויימים את חוסההשמש בכדור הארץ, וכך נוצרה התופעה הדומה לזו של חממה. האווירה מתחממת יותר ויותר. אין ספק כי בארץ שררה השנה

נחליט אחרי הבחירות...

מה יכול הליכוד? לאן פורץ המערך? זה לא חשוב. חשוב מה יקרה למחרת היום במשק.

לקראת סוף השנה שררה במדינה אווירה מוודה, מעיקה לא פחות ממוג' האוויר. הארץ עצרה את נשימתה, וכאילו המתינה למועד הצפוי בעוד חודשיים: הבחירות לכנסת ה-12.

בכל השטחים, ובייחוד בתחום הכלכלי, נרחו כל החלטות. כל עניין שעלה לדיון, בכל פורום שהוא, הביא בסופו של דבר למסקנה: נחליט אחרי הבחירות...

עוד פעם תיקו? מדוע? מה צפוי אחרי הבחירות? לאיזה רעשארמה מצפים הכל?

רכים מצפים לתוצאה מפתיעה: ששום דבר לא ישתנה. שגם בבחירות אלה ייווצר תיקו בין שני הגושים (לי כוד + ימין קיצוני + דתיים מכאן; מערך + שמאל + ערבים מכאן). ובעיקבות התיקו: ממסלת-אחרות לאומית חדשה, כשתוצאות הבחירות קובעות רק אם יהיה בה ראשמשלה קבוע או רוטציוני.

אחרים מצפים לניצחון הימין. בחור גים מסויימים, דווקא של השמאל, היתה זאת בבחינת אופנה, שגם עיתונאי-חיוץ הצטרפו אליה בחרווה: יש תזווה גדולה ימינה. אין לכך תימוכין רציניים. אך זה נתן לרבים הרגשה נעימה של צמרמורת, כמו בסרטמתח טוב.

מול פני ניחשים אלה, היה מוור שמערכת-הבחירות עצמה לא עוררה כל עניין. לשתי המפלגות הגדולות לא היה מה להגיד, והם חיפשו גימיקים כדי לחפות על כך. הליכוד אימץ לעצמו את הסיסמה המצויינת "רק הליכוד יכול". המערך בחר בסיסמה ממושמת יותר: "הדרך לפריצת-הדרך". המשותף לשתי הסיסמות: הן חסות רות-יתוכן. מה "יכול" הליכוד? להציל את המדינה או להרוס אותה? להביא למליחמה או לשלום? ולאיך רוצה המערך "לפרוץ"? לשבירת-עצמות נוסח יצחק רבין או לאופציה-ז'ל נוסח שימעון פרס?

בזר שכתבצב כזה אין הבחירות מהוות מיסאל-עם ממשי על בעיות היסוד של המדינה, והתוצאות לא ישנו הרבה לכאן או לכאן.

פיתוח, מיתון? אם כן, למה מצפים כל מי שאומרים. נחליט אחרי הבחירות?

הראגה היתה למצב הכלכלה. ראשי המשק היו בטוחים שאחרי הבחירות יתקבלו החלטות מכאיכות, בלי כל קשר לשאלה מי יצא בהן.

שרהאוצר משה ניסים מנהל כלכלת-בחירות מתוחכמת. תחת לפור בגלוי סוכריות כמו יורם ארידור בשעתו, הוא ייסף את השקל, פיתח את הדולר והשאיר את האינפלציה ברמה נמוכה. תוך כדי כך נגרם הרס רב בענפייהייצור. היבוא הציף את המדינה במחירים זולים, התעשיינים והחקלאים לא יכלו לייצא ועליהם שכיבים הכל כל זה ידוע, ועל כן מצפים הכל שמיידי אחרי הבחירות ישתנו פני הדרברים. הדולר יעלה, השקל יפוחת, המי חרשים יעלו לכל אורך השוק. וכדי למנוע אסון, יוקפאו שוב המשכורות, כמו לפני איבוק שנים, לפי התוכנית הכלכלית של יצחק מודעי ושימעון פרס.

יתכן שאין זה אלא ניחוש. אך כאשר מדינה שלמה מנחשת כך, ומצפה בבטיחות למיתון חמור, הרי הציפייה מגשימה את עצמה.

אם כן, עולוה שנת תשמ"ט להביא עימה יסורים רבים, נוסף על יסורי האינתיפאדה, המובטחים גם הם מראש. העולם הזה 2662

ענת סרגוסטי היתה בכנס זינבה ומקלקלת את הסנסציה

הפגישה שלא היתה

של בקר מיהר לקרוא לאישיבטיחון נוסף. הלה, שתפקידו הסתכם בהוצאת הבגדים מן המיוודה, התחיל לפרוש את חפציה של בקר על הרלפק המדלפק. לתחונים, גרביים, כותונת-לי לה, כמה חליפות בגדים, ספרים, עי תונים, הכל הוצג לראווה, לעיניהם הנדהמות של הנוסעים.

בדיקה גופנית

אחרי שסיים לפרוש את חפציה של בקר על הרלפק, ואחרי שסיים איש בטיחון נוסף לפרוש את חפציה של רותם בסמור, אצו שניהם לקרוא לאנשים נוספים. תפקידם של אלה היה לכוון את החפצים בבדיקתם. השעון התקדם במהירות. כל זוג תח תונים נבדק ביסודיות, כל ספר נפתח, כל עיתון וכה במגע-יד.

משיימו שניים אלה לעבור על חפציהם של בקר ורותם, אצו לקרוא לצמד אנשיבטיחון נוספים, הרביעי או החמישי במספר. תפקידם של אלה היה לארוז בחורה את כל המטלטלים אל תוך המיוודה. גם תהליך זה לא נעשה במהירות גדולה מדי. אנשיבטיחון ארוז את המיוודה, העיפו שוב מבט ברישמעות ומיקצועי בדרכון ובכרטיסייהטיסה של השתיים, וביקשו מהן להמתין בצד.

אישיהבטיחון ניגש ומסר את מיווד רותיהן לריילת חברת סוויסאייר. כשי בידו הוא מחזיק בחוקה בדרכונים ובי כרטיסייהטיסה של השתיים. אחר-כך שב אליהן וביקש שיבואו איתו. שעת ההמראה התקרבה, וככל אותו הזמן לא הודיע איש לשתיים מה בדיוק מחפשים אצלו, כמה הן חשודות, אם בכלל, ומה בעצם רוצים מהן אנשי הבטיחון. אישיבטיחון הנאמן הוביל אותן (המשך בעמוד 38)

בכיר ממנו בדרגה (אך נמוך ממנו במי מדים). זה עיין בדרכונים בעין מיקצועית, התלחש עם מיהו נוסף, התרחק קצת יותר, הגיש את הדרכונים לעיון נוסף, ואחר-כך חזר אל הקבוצה הממתנית. בינתיים התארך התור של נוסעים, שהמתינו לבדיקה הביטחונית ושנעצרו בגלל עיכוב אנשי הרשימה המתקדמת לשלום.

אחרי דיונים וביוררים, שארכו חצי שעה, נשאלה בקר היכן מיוודה. היא הסבירה כי הספיקה למסור אותה לר-

בשאלת-פלסטין כינוס מסוג זה של אירגונים בלתי-ממשלתיים.

יציאתם של כמה מן הישראלים לזנבה לוותה גם היא בכותרות במי הדורות-החדשות ברדיו. בנבוקר היום השלישי הגיעה קבוצה לנמל התעופה בך-גוריון. תהליך הבדיקה הביטחונית נראה בתחילה פורמלי ושיגרתית. גשי אלו השאלות הרגילות, נבדקו הדרר כונים וכרטיסייהטיסה והכל התנהל כסדר ובקצב, עד ש — — —

מישהו מאנשיבטיחון הרבים,

קדומי נואם בכנס ישר לנמל התעופה

יילת חברת סוויסאייר. איש הביטיחון ביקש שתארו לו את המיוודה, וחש להביא אותה מאיור-המיתענים. הוא שב אחרי זמן רב והניח את המיוודה על אחד מרלפקי הבדיקות הביטחונית, כשהוא מבקר להתלוות אליו. מצידו האחד של דלפק זה עברה באותה השעה מישפחה פלסטינית תהליך בדיקה מדוקדק, וכל מטלטליה הוצאו מן המיוודה. גם רעיה רותם, פעילת שמאל ירושלמית ותיקה, שהיתה בדרך לזנבה, התבקשה להניח את חפציה על אותו הרלפק. איש הביטיחון שהביא את מיוודה

שמילאו את אולסהנוסעים, פנה אל רליה בקר, מזכירת הרשימה המתקדמת לשלום כנסת. בקר היתה בדרך לזנבה ובאה, באופן מיוחד, מוקדם מן הדרוש, כדי לעבור את הבדיקות בומן. אישיבטיחון ניגש אליה והתחיל להי קור אותה על מטרות נסיעתה. בקר ענה תה לכל השאלות, ואז ביקש איש את דרכונה ואת כרטיסייהטיסה שלה. הוא הביט באנשים שעמדו סביבה, גם הם מאנשי הרשימה המתקדמת, וביקש גם את דרכניהם, אחרי שהוברר לו שגם יעדינסיעתם הוא זנבה. הוא אסף את הדרכונים וניגש לאישיבטיחון

עיתוניישראל הוצפו ביום הראי שון בנבוקר בדיעות סנסציוניות: אנשי השמאל כזנבה ערכו פגישה עם חאלד אלחסן, איש אש"ף בכיר. דיונים מעמיקים, שארכו שלושה ימים, ושכמהלכם עסקו 500 נציגים מכל העולם בכוכר-ראש בבנייה הפלסטינית, לא זכו כמעט בהתייחסות בכרוניקה היומית.

לחיצת-יד הפגנתית של כמה מה משתתפים עם אלחסן הקפיצה את היר דיעה למקום בולט בעמודים הראשוניים, וזכתה אף בדיעה בולטת במה דורות-החדשות של השלווייה והרדיו. אלחסן היה הנואם האחרון בוועידת האו"ם, ועם סיום נאומו החליטה קבר צתיישראלים לגשת ולחזק את ידו באופן הפגנתי, גם כדי לברך אותו על הנאום המתון, לדעתם, וגם כדי להפגין את סלידתם מן החוק האוסר על מיפגשים עם אנשיאש"ף.

ההפגנה נערכה בפתח אולסהמליי-אה. אלחסן יצא מן האולם בחברת כמה מאנשיאש"ף. הישראלים עמדו מולו, וניגשו ללחוץ את ידו, כשכל אחד מהם מציג את עצמו.

זה לא היה מיפגש שבו החלפו דיעות או נמסרו מסרים. זו לא היתה שיחה. זה לא נעקר. בחור צרתי, כפי שרווח בכמה עיתונים. זו היתה הפגנה במקום פומבי, ושהסתיימה בלחיצת-יד בלבד.

תחתונים על הדלפק

שבוע נערך, זו השנה החמרי שית, כינוס האו"ם של "אירגונים בלתי-ממשלתיים" (המכונים בקיצור אן-גיי-אם) מכל רחבי העולם על שאלת פלסטין. מכיוון שמדינות רבות היו נמנעות מלשלוח נציגים רישמיים, אילו קייר כינוס כזה של גופים ממשלתיים, ערך